

LLETRA PETITA

Magí Camps

Els tangos de Teresa Cunillé

Arribar als cent anys amb el clar és una festa i una celebració de la vida. És el cas de l'actriu Teresa Cunillé (Sabadell, 1924), entrevistada ahir en aquestes mateixes pàgines arran d'aquest aniversari tan rodó. Havia actuat un munt de vegades al Romea, fins al punt que, quan algú va fer comptes de les funcions que s'havien fet al teatre del carrer Hospital, va descobrir que l'actriu vallesana era la que hi havia estrenat més obres. A mitjan segle XX, aquella sala era el reducte del teatre català i, així com Cunillé hi encadenava les estrenes, Sagarra també hi havia estrenat moltes de les seves obres, abans i després de l'exili.

Algunes de les més populars del dramaturg barceloní eren comèdies costumistes caracteritzades per la intemporalitat, que entroncaven amb les tradicions catalanes. A cada actor i a cada actriu protagonista els atorgava un monòleg, un moment que el personatge aturava l'acció i feia un seguit de reflexions sobre el que estava passant a l'obra, de vegades fent-ne un resum.

Durant la conversa amb *La Vanguardia*, Cunillé va explicar que, quan ja tenia la idea de retirar-se, va voler fer un espectacle amb els grans monòlegs en vers de les protagonistes de les obres de Sagarra. El 2002, al Teatre Lliure, hi va estrenar *Dones com jo*, amb direcció de Francesc Nel·lo. Per sorpresa i desco-

L'actriu centenària celebra el segle de vida recuperant una paraula que havia quedat oblidada

neixement meu, a aquests monòlegs s'hi va referir amb el nom de "tangos", paraula que no havia sentit mai amb aquest sentit. D'on surt aquest *tango*? He obert consultes a uns quants contactes del món de la faràndula, periodistes, crítics i estudiosos de tota mena i edat, i també a alguns actors i actrius que, sense arribar a ser centenaris, tenen una edat avançada, però no he trobat a ningú que conegués aquest significat de *tango* com a monòleg.

Tot indica que forma part de l'argot que es feia servir per anomenar aquests fragments llargs que, de tant en tant, un personatge es trobava en el text; una mica com les àries d'òpera o les romances de sarsuela. M'imagino el director donant instruccions a la protagonista: "Vinga, aviam com te'n surts d'aquest tango".

Des de dimecres fins al 10 de novembre, a La Gleba s'ha recuperat la proposta de Cunillé, ara amb un títol ben suggerent: *Els tangos de Sagarra*. Amb direcció d'Anna Güell, l'encarregada de fer aquest doble homenatge és l'actriu Lali Barenys, que just comença la representació explicant el sentit d'aquesta paraula que Teresa Cunillé ha rescatat i que, com a celebració del seu centenari, ens ha regalat. Ara només l'hem de tornar a fer servir. Per molts anys!